

Καιρός για Δράση: Ξεκάθαροι στόχοι και ένα αξιόπιστο Σχέδιο Δράσης για τη δημιουργία της Ενιαίας Αγοράς Πληρωμών σε Ευρώ

ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ GERTRUDE TUMPEL-GUGERELL*

ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Κυρίες και κύριοι,
Σας ευχαριστώ πολύ που με προσκαλέσατε εδώ για να παρουσιάσω τις απόψεις της ΕΚΤ σχετικά με την Ενιαία Αγορά Πληρωμών σε Ευρώ (Single Euro Payments Area-SEPA).

Για εμένα, η SEPA πρέπει να θεωρηθεί σημαντική συμβολή στην οικονομική ολοκλήρωση της Ευρώπης. Η εισαγωγή του ευρώ έχει δημιουργήσει τις απαραίτητες συνθήκες για μια τέτοια ολοκλήρωση. Η επιτυχία του ενιαίου νομίσματος θα είναι ελλιπής, εάν δεν υποστηριχθεί από ολοκληρωμένα συστήματα πληρωμών, από ενοποιημένες αγορές χρημάτων και κεφαλαίου και μια βιομηχανία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που θα παρέχει τις υπηρεσίες της σε μια ενιαία αγορά.

Επιπλέον η εδραίωση του οικονομικού κλάδου θα είναι ουσιαστική, εάν η Ευρώπη πετύχει το στόχο της, όπως δηλώθηκε στην ημερήσια διάταξη της Λισσαβόνας, να γίνει δηλαδή παγκοσμίως η πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία μέχρι το 2010.

**Η ομιλία πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της έκτακτης συνάντησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών στις 6 Σεπτεμβρίου 2004, στο Durbuy του Βελγίου.*

Η ανάγκη να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα θέτει μια ιδιαίτερη πρόκληση για τις ευρωπαϊκές τράπεζες, όπου η αναλογία δαπανών/εισοδήματος είναι αυτήν την περίοδο περίπου 65%, έναντι του 60% των ΗΠΑ το 1996 και 50% σήμερα.

Ο παρατηρητής της ΕΚΤ στην ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών (European Payments Council - EPC), κ. De Geest, με έχει ενημερώσει ότι η πόλη που έχετε επιλέξει για αυτήν τη συνεδρίαση, το Durbuy, στις βελγικές Αρδέννες, είναι από τις μικρότερες πόλεις του κόσμου. Εντούτοις έμαθα επίσης ότι αυτή η μεσαιωνική πόλη ήταν συγχρόνως και προστατευμένη και απομονωμένη από τον έξω κόσμο με τα τείχη της. Ανακάλυψα δε ότι αποφάσισε εθελοντικά το 1977 να συγχωνευθεί με τα γειτονικά χωριά. Κατά συνέπεια, ήταν σημαντικότερο για τους πολίτες της να κινηθούν πέρα από τα σύνορά τους και να γίνουν μέρος μιας ευρύτερης κοινότητας από το να παραμείνουν η μικρότερη πόλη παγκοσμίως.

Αυτή η διαδικασία έχει πολλούς παραλληλισμούς με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση: Μαζί είμαστε ισχυρότεροι και μαζί ωφελούμαστε από το άνοιγμα των συνόρων μας.

Η ΕΚΤ υποστηρίζει έντονα τις προσπάθειές σας και, όπως κι εσείς, προτιμά η αυτορρύθμιση να έχει σημαντικό ρόλο. Εντούτοις αυτή η διαδικασία πρέπει να είναι αξιόπιστη. Επομένως θεωρώ ότι αυτή είναι μια κρίσιμη στιγμή για το EPC, προκειμένου να δώσει μία φρέσκια ώθηση στη SEPA, με την επαναβεβαίωση και τη διευκρίνιση των στόχων του για αυτήν, όπως καθορίζεται στη Λευκή Βίβλο, και με τη συνεχή παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων, με ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα δράσης και ένα σαφές χρονοδιάγραμμα.

Όπως γνωρίζετε, το Ευρωσύστημα προετοιμάζει αυτή την περίοδο την τρίτη έκθεση προόδου του, σχετικά με τις πληρωμές της λιανικής τραπεζικής, που θα δημοσιευθεί τον Οκτώβριο και θα αξιολογήσει πόσο καλά προχωράει το πρόγραμμα των τραπεζών για να καθιερωθεί η SEPA μέχρι το 2010. Η ανάλυση και η αξιολόγησή μας μπορούν να επηρεαστούν ευνοϊκά από τα αποτελέσματα της συζήτησης που θα έχετε σχετικά με τη στρατηγική για την υλοποίηση της SEPA και μπορεί να εξαρτηθεί από αυτό που θα επιτύχετε εδώ τις επόμενες ημέρες. Αυτός είναι επίσης ο λόγος για τον οποίο έχουμε αναβάλει τη δημοσίευση της έκθεσης προόδου από τον Ιούλιο μέχρι τον Οκτώβριο.

Το πρώτο μέρος της παρουσίασής μου επικεντρώνεται σήμερα στο “ποια” και στο “γιατί”.

- Ποια είναι η πραγματική έννοια της SEPA;
- Ποια είναι τα οφέλη της;
- Γιατί θα πρέπει να επιτευχθεί;

Για να διευκρινίσω αυτά τα ζητήματα, θα κάνω τη διάκριση μεταξύ του τι σημαίνει η SEPA για τους πολίτες (η πλευρά της ζήτησης) και τι σημαίνει για εσάς (η πλευρά της προσφοράς). Στο δεύτερο μέρος της παρουσίασής μου, θα επιθυμούσα να μοιραστώ μαζί σας μερικές ιδέες μου σχετικά με το πώς να επιτύχουμε τη SEPA, με αυτά που θεωρώ απαραίτητα βήματα, τα οποία θα μας οδηγήσουν στη SEPA. Σκοπός

μου είναι να ενθαρρύνω ένα διάλογο σχετικά με τον πιο πρόσφορο τρόπο για να επιτύχουμε τους στόχους και τα οφέλη, που επιδιώκουμε με τη SEPA. Ήδη αποδείξατε ότι έχετε προχωρήσει ορισμένα θέματα.

Έχετε ιδρύσει το EPC και τις υποδομές του. Έχετε καταλήξει σχετικά με τις συμφωνίες για το Credeuro και το πρώτο πανευρωπαϊκό αυτοματοποιημένο γραφείο συμψηφισμού που λειτουργεί ήδη (STEP 2), αλλά δεν υπάρχει ακόμα κανένα σαφές σχέδιο για το πώς θα προχωρήσουμε με το όλο έργο. Οι εθνικές κοινότητες ακόμα δεν έχουν πλήρως κατανοήσει ή δεν υποστηρίζουν αρκετά το έργο. Δεν είναι πραγματικά σαφές με ποιον τρόπο το EPC θα μπορούσε να εφαρμόσει και να επιβάλει τις αποφάσεις που ελήφθησαν μέσα σε καθεστώς αυτορρύθμισης. Μερικά θέματα έχουν καθυστερήσει και δεν φαίνεται να υπάρχει καμία πλήρης συμφωνία ακόμα για τους τελικούς στόχους.

1. Τι σημαίνει SEPA;

Στη Λευκή Βίβλο το EPC δήλωσε ότι SEPA σημαίνει να μπορεί ο καθένας να κάνει τις πληρωμές μέσα στη SEPA “τόσο εύκολα και ανέξοδα όσο στην πόλη που γεννήθηκε”. Τι σημαίνει πραγματικά αυτό για έναν πολίτη της Durbuy ή οποιασδήποτε άλλης περιοχής του ευρώ; Σημαίνει ότι μία πραγματική SEPA επιτυγχάνεται όταν μπορούν να κάνουν οι άνθρωποι τις πληρωμές τους σε όλη την περιοχή του ευρώ από έναν τραπεζικό λογαριασμό ή με τη χρήση μιας κάρτας, τόσο εύκολα και ακίνδυνα όσο πραγματοποιείται σήμερα μία ενδοσυνοριακή πληρωμή.

Για τον πελάτη στην περιοχή του ευρώ, η επιλογή της τράπεζας ή της περιοχής που τηρεί το λογαριασμό του δεν πρέπει να έχει καμία διαφορά. Το όραμα του πολίτη για τη SEPA συμπίπτει με το όραμα του Ευ-

ρωσυστήματος, που είναι ότι, όλες οι πληρωμές στην περιοχή του ευρώ πρέπει να γίνουν εγχώριες και να φθάσουν σε ένα επίπεδο ασφάλειας και αποδοτικότητας, τουλάχιστον συγκρίσιμο με εκείνο των καλύτερων εγχώριων συστημάτων πληρωμών.

Ο Κανονισμός 2560/EK σχετικά με τις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ έχει μειώσει τις τιμές στις διασυνοριακές πληρωμές στο επίπεδο ισοδύναμων εγχώριων πληρωμών, αλλά δεν προχωράει αρκετά ώστε να φτάσει σε αυτό που προαναφέραμε ως SEPA. Οι πελάτες δεν μπορούν να επιλέξουν έναν τραπεζικό λογαριασμό και μια κάρτα που να τους εξυπηρετεί σε ολόκληρη την περιοχή του ευρώ. Τα πρότυπα και οι επιχειρησιακές πρακτικές ποικίλουν από τη μια χώρα της περιοχής του ευρώ στην άλλη. Τα προϊόντα, οι μορφές και οι υπηρεσίες διαφέρουν και, στις περισσότερες περιπτώσεις, ακόμη περιορίζονται από τα εθνικά σύνορα. Από αυτή την άποψη είναι σημαντικό να θυμίσουμε τα οφέλη της SEPA: Πιο πλούσιες επιλογές υπηρεσιών για όλους τους ιδιώτες και επιχειρηματίες πελάτες σας.

Οι Ευρωπαϊκές Ενώσεις των Διαχειριστών Διαθεσίμων (Euro-Associations of Corporate Treasurers - EACT) έχουν ενημερώσει την EKT για τα ουσιαστικά κέρδη αποδοτικότητας που η SEPA θα μπορούσε να επιφέρει ως αποτέλεσμα της πλήρως αυτοματοποιημένης επεξεργασίας. Υπολογίζεται ότι η συνολική επεξεργασία και διαχείριση ενός τιμολογίου στοιχίζει, στις εταιρείες που βασίζονται σε χειρόγραφες διαδικασίες, μεταξύ €35 και €60. Η πλήρης αυτοματοποίηση θα μπορούσε να μειώσει αυτό το κόστος από 70-90% (αντιπροσωπεύοντας μείωση του κόστους €25-€50 ανά τιμολόγιο). Περίπου το ένα τρίτο αυτής της μείωσης του κόστους θα μπορούσε να επιτευχθεί στη διαδικασία τακτοποίησης με τη βοήθεια των τραπεζών. Όταν η SEPA επιτευχθεί πλήρως, μια εταιρεία θα χρειάζεται μόνο μία ηλεκτρονική σύνδεση με

την τράπεζα της επιλογής της, προκειμένου να τακτοποιήσει όλες τις πληρωμές της και να παραλάβει όλες τις τραπεζικές εκκαθαρίσεις σε ένα τυποποιημένο σχήμα.

Θα μου επιτρέψετε να εξηγήσω τώρα τι σημαίνει η SEPA για την τραπεζική βιομηχανία. Για την EKT δεν είναι δυνατό να γίνει αποδεκτή μία SEPA που αποτελείται από δύο παράλληλες υποδομές: εθνικές και διασυνοριακές. Αυτό θα συντηρούσε την υπάρχουσα τεμαχισμένη υποδομή πληρωμών, η οποία είναι απομεινάρι του παρελθόντος. Θα έπρεπε να συμπληρωθεί από μια υποδομή που υποστηρίζει τις επιχειρήσεις που δρουν διασυνοριακά. Η EKT δεν μπορεί να πιστέψει ότι ο μεγάλος αριθμός εθνικών αυτοματοποιημένων γραφείων συμφηφισμού (ACHs) αποτελεί βέλτιστο οικονομικό καθεστώς. Εντούτοις η EKT δεν υποστηρίζει ένα ενιαίο ευρωπαϊκό αυτοματοποιημένο γραφείο συμφηφισμού. Η περιοχή του ευρώ είναι αρκετά μεγάλη για αρκετά, ανταγωνιστικά μεταξύ τους, πανευρωπαϊκά ACHs. Επομένως η EKT ανησυχεί για το ότι κανένα πανευρωπαϊκό ACH δεν έχει κερδίσει την κρίσιμη μάζα μέχρι τώρα, και για το ότι δεν υπάρχει ακόμα κανένα σαφές σημάδι ολοκλήρωσης μεταξύ των τεμαχισμένων εθνικών υποδομών.

Γενικότερα η EKT ενθαρρύνει την τραπεζική βιομηχανία για να αγκαλιάσει τη διπλή ευκαιρία της οικονομικής ολοκλήρωσης που προσφέρεται και στην οποία το ευρώ δρα σαν καταλύτης και της τεχνολογικής προόδου. Αυτοί οι δύο εξωγενείς οδηγοί πρέπει να χρησιμοποιηθούν για να ενισχύσουν την παροχή των τραπεζικών υπηρεσιών. Ως μέτρο σύγκρισης αρκεί να εξετάσουμε τις σκανδιναβικές χώρες, όπου η ηλεκτρονική εξυπηρέτηση του πολίτη/επιχείρησης είναι η πλέον αναπτυγμένη στην Ευρώπη και η ηλεκτρονική τιμολόγηση εφαρμόζεται με την υποστήριξη των δημοσίων αρχών. Το έργο σας για την επίτευξη της SEPA θα σας κάνει να προετοιμαστείτε για το

μέλλον, εάν στο όραμά σας ενσωματώσετε αυτό το είδος των φιλόδοξων συγκριτικών μετρήσεων των επιδόσεών σας, για να εισαγάγετε τις νέες ανταγωνιστικές υπηρεσίες.

2. Πώς μπορεί να επιτευχθεί η SEPA;

Περνώ τώρα στο δεύτερο μέρος της παρουσιάσής μου, στην ερώτηση “πώς”. Η επίτευξη της SEPA καταρχήν σημαίνει ότι τα διαφορετικά όργανα με τα οποία πραγματοποιούνται οι πληρωμές, όπως οι ηλεκτρονικές μεταφορές πιστώσεων, οι άμεσες χρεώσεις και οι κάρτες, πρέπει να γίνουν πανευρωπαϊκά. Αφήνω τα μετρητά από τη μελέτη μου, δεδομένου ότι οι άνθρωποι στην περιοχή του ευρώ χρησιμοποιούν ήδη τα ίδια χαρτονομίσματα και τα νομίσματα. Εντούτοις, εάν εξετάσουμε αυτά τα όργανα που προανέφερα ένα προς ένα, θα διαπιστώσουμε ότι η περιοχή του ευρώ απέχει ακόμη πολύ από μία ενδοσυνοριακή περιοχή πληρωμών.

Μεταφορές πιστώσεων

Για τις μεταφορές πιστώσεων υπάρχει το πρότυπο Credeuro, αλλά αυτό ισχύει μόνο για τις διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων μέχρι €12.500. Οι εντός της χώρας μεταφορές πιστώσεων ακολουθούν ακόμη τα εθνικά πρότυπα και τις επιχειρησιακές πρακτικές που είναι ιδιαίτερα αυτοματοποιημένες και αποδοτικές, αλλά ασύμβατες. Επομένως η αναπάντητη ερώτηση – και το EPC δεν έχει αναπτύξει ακόμα μια πειστική στρατηγική σε αυτό το θέμα – είναι πώς θα μετατρέψει τη συμφωνία Credeuro σε βασική υπηρεσία μεταφοράς πιστώσεων για όλες τις λιανικές πληρωμές στην περιοχή της ευρωζώνης.

Ένα απαραίτητο στοιχείο εδώ θα ήταν να εναρμονιστούν τα διαφορετικά τοπικά πρότυπα που εφαρμόζονται στην επαφή πελάτη-τράπεζας, με τον καθορισμό ενιαίων

προτύπων για την έναρξη της ηλεκτρονικής πληρωμής και της αυτοματοποιημένης εκκαθάρισης. Αυτό θα επέτρεπε αληθινά στη συμφωνία Credeuro να γίνει το μοναδικό πρότυπο για την πλήρη αυτοματοποίηση απ' άκρη σ' άκρη των μεταφορών πιστώσεων στη SEPA. Επιπλέον θα ήταν απαραίτητο να συμπληρωθεί η Credeuro με μια υπηρεσία για τις αυθημερόν πληρωμές (Prieuro), προκειμένου να επιτευχθεί ένα επίπεδο υπηρεσίας τουλάχιστον ίσης αξίας με αυτήν των καλύτερων υφιστάμενων εθνικών αγορών. Επομένως η EKT επιθυμεί να υπενθυμίσει στο EPC το στόχο που έχει τεθεί στη Λευκή Βίβλο: Να πετύχει ένα βελτιωμένο επίπεδο υπηρεσιών για τις πανευρωπαϊκές μεταφορές πιστώσεων, συμπεριλαμβανομένης της αυθημερόν τακτοποίησης από το 2007. Κατά συνέπεια, από την 1 Ιανουαρίου 2008 το αργότερο, οι πολίτες της ευρωζώνης πρέπει να έχουν Credeuro και Prieuro ως προαιρετικά πρότυπα για τις εγχώριες/πανευρωπαϊκές μεταφορές πιστώσεων.

Οι άμεσες χρεώσεις

Σήμερα οι άμεσες χρεώσεις δεν είναι ακόμα διαθέσιμες σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Σχετικά με το πανευρωπαϊκό πρόγραμμα άμεσων χρεώσεων (PEDD), η πρόκληση που αντιμετωπίζει το EPC είναι να εξισορροπήσει τις αρχικές καθυστερήσεις στο πρόγραμμα, το οποίο τελικά στοχεύει στην πανευρωπαϊκή χρήση του μέχρι το 2010, με έναν ενδιάμεσο στόχο, που να είναι η προαιρετική χρήση για τις εθνικές πληρωμές το αργότερο μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2008. Αρκετός χρόνος θα πρέπει να διατεθεί για να εξασφαλιστεί η βαθμιαία μεταφορά των συναλλαγών στο πανευρωπαϊκό σύστημα των μεγαλύτερων κοινοτήτων που χρησιμοποιούν ήδη άμεσες χρεώσεις. Επομένως η EKT ωθεί το EPC να ακολουθήσει το πρόγραμμα PEDD χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση, δεδομένου ότι αυτό είναι ένα απαραίτητο τμήμα μιας πραγματικής SEPA.

Το Ευρωσύστημα, στα πλαίσια του ρόλου του ως καταλύτη για τις λιανικές πληρωμές και προκειμένου να βοηθήσει το EPC να συμβάλει στην καθιέρωση ενός πανευρωπαϊκού συστήματος άμεσων χρεώσεων, πραγματοποιεί αυτή την περίοδο τα εξής:

- Αξιολογεί το πανευρωπαϊκό σύστημα άμεσων χρεώσεων που παρουσιάστηκε από το EPC, από την άποψη της συμβατότητας με την εθνική νομοθεσία στα κράτη-μέλη, ειδικότερα στις χώρες της περιοχής του ευρώ, και
- προσδιορίζει τα εμπόδια για την εφαρμογή του προτεινόμενου πανευρωπαϊκού συστήματος άμεσων χρεώσεων και, εάν είναι δυνατόν, προτείνει τα μέτρα που θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στην πολιτική συζήτηση.

Μεταφορές καρτών

Ακόμη και πριν από την εισαγωγή του ευρώ, οι κάρτες ήταν μια καλά αναπτυγμένη υπηρεσία για τη χρήση τους στις διασυνοριακές συναλλαγές. Εντούτοις υπάρχει μια σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των εθνικών πιστωτικών και χρεωστικών καρτών και των διεθνών λύσεων πιστωτικών καρτών. Λείπει μια πανευρωπαϊκή πρόταση. Συνεπώς είμαστε ακόμη μακριά από μία SEPA όπου οποιοσδήποτε κάτοχος κάρτας μπορεί να χρησιμοποιήσει την κάρτα του/της σε οποιοδήποτε ATM ή σε θέση πώλησης (POS), με λογικό κόστος, χωρίς να υπάρχει διαφοροποίηση μέσα στην περιοχή του ευρώ σε σχέση με τη χώρα προέλευσης.

Επομένως το Ευρωσύστημα επιθυμεί να δει βελτιώσεις, έτσι ώστε οι κάτοχοι κάρτας να μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις κάρτες τους ομοίωμα σε εθνικό επίπεδο και μέσα στη SEPA από την 1η Ιανουαρίου 2007. Αυτό περιλαμβάνει ζητήματα, όπως οι δαπάνες, η τεχνική ασφάλεια, τα εμπορικά ποσοστά αποδοχής για τις κάρτες σε ολόκληρη την Ευρώπη, καθώς επίσης και τα επίπεδα απά-

της, που επηρεάζουν την εμπιστοσύνη και την αξιοπιστία που έχουν οι πελάτες στις κάρτες. Αυτό, κατά την άποψή μου, είναι μια περιοχή όπου υπάρχει ένας ιδιαίτερος χώρος για τη βελτίωση των υπηρεσιών προς τους πελάτες και τους εμπόρους. Η εφαρμογή EMV παρέχει μια τέλεια ευκαιρία για δράση.

Για να ολοκληρώσουμε λοιπόν αυτήν την ανάλυση των τριών σημαντικών συστημάτων πληρωμών (μεταφορές πιστώσεων, άμεσες χρεώσεις και κάρτες) από την πλευρά των πελατών, η περιοχή του ευρώ δεν αποτελεί ακόμη εγχώρια περιοχή πληρωμών, επειδή κανένα από αυτά τα τρία δεν είναι αληθινά πανευρωπαϊκό. Η SEPA δεν μπορεί ποτέ να στηριχτεί μόνο στα διασυνοριακά συστήματα πληρωμών, που χρησιμοποιούνται μόνο για διασυνοριακές πληρωμές. Η SEPA απαιτεί να δίνεται στους πελάτες η δυνατότητα να χρησιμοποιούν ιδιαίτερα αποτελεσματικά πανευρωπαϊκά συστήματα πληρωμής, που να λειτουργούν ομοίως και μέσα στη “μικρή πόλη” (κράτος-μέλος) και πέρα από τα εθνικά σύνορα (σε ολόκληρη την περιοχή του ευρώ).

Εντούτοις υποθέστε ότι το EPC, μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, συμφωνεί σχετικά με τα πρότυπα και τις επιχειρησιακές πρακτικές για κάθε όργανο πληρωμής προκειμένου αυτά να γίνουν υποχρεωτικά στην περιοχή της SEPA. Μπορούμε στη συνέχεια να υποθέσουμε ότι θα είναι σε θέση να σιγουρευτεί ότι η χρήση αυτών των συστημάτων και πρακτικών δεν θα παραμείνει περιορισμένη μόνο στη διασυνοριακή επιχείρηση; Μπορούμε να υποθέσουμε ότι η SEPA θα λειτουργήσει με την παρούσα υποδομή, χωρίς συνοδευτικές ρυθμίσεις από την πλευρά της προσφοράς των υπηρεσιών;

Επιτρέψτε μου να πάρω την εφαρμογή του IBAN ως παράδειγμα της δυνατότητας του EPC να δεσμεύσει τις τράπεζες στις συμφωνηθείσες αποφάσεις. Εχουμε παρατηρήσει ότι το EPC έχει σημειώσει πρόοδο, αλλά μόνο με-

τά από την αντιμετώπιση μεγάλων δυσκολιών και μόνο για τις διασυνοριακές μεταφορές. Η πραγματική πρόκληση παραμένει: Εφαρμογή του IBAN για όλες τις εθνικές μεταφορές μέσα στη SEPA. Διάφορες σημαντικές τράπεζες της περιοχής του ευρώ μπορούν να οδηγήσουν την προσπάθεια και να δεσμευθούν εθελοντικά στην εθνική χρήση του IBAN, υπογράφοντας από κοινού μια επιστολή πρόθεσης. Ίσως θα έπρεπε να ρωτήσω πώς κρίνει κανείς τα προηγούμενα που ανέφερα, στα πλαίσια των αποφάσεων που πήραν οι αρχές στη Λετονία, την Πολωνία, τη Ρουμανία και τη Σλοβενία και επέβαλαν κανονιστικά τον IBAN ως εθνικό και διασυνοριακό πρότυπο.

Αυτήν την περίοδο οι δομές των τραπεζικών λογαριασμών σε εθνικό επίπεδο αποτελούν ουσιαστικά εμπορικούς περιορισμούς που προστατεύουν τα διαφορετικά εθνικά τραπεζικά συστήματα από τον εξωτερικό ανταγωνισμό. Φυσικά, ακριβώς όπως κάθε χώρα έχει μια κοινή δομή τραπεζικών λογαριασμών σε εθνικό επίπεδο για το νόμισμά της, έτσι και η περιοχή του ευρώ χρειάζεται επίσης μια κοινή δομή τραπεζικών λογαριασμών για το ευρώ. Η εφαρμογή του IBAN για τις εθνικές πληρωμές θα διευκολύνει επίσης τη συνένωση των υποδομών σε διασυνοριακό επίπεδο. Κατά συνέπεια, ο IBAN είναι ο βασικός οδηγός για την αλλαγή και απαιτεί μια κίνηση από εθνική σε πανευρωπαϊκή λογική.

Οι πανευρωπαϊκές μεταφορές πιστώσεων (Credeuro) και οι πανευρωπαϊκές άμεσες χρεώσεις (PEDD) είναι κρίσιμα όργανα πληρωμής για τη SEPA και απαιτούν και οι δύο IBAN. Επομένως το κύριο ερώτημα που παραμένει ανοικτό, καθώς δεν εξηγείται αρκετά στον καταστατικό χάρτη του EPC, είναι πώς τα πανευρωπαϊκά εργαλεία, που καθορίζονται τώρα, θα αντικαταστήσουν βαθμιαία τα εθνικά όργανα πληρωμής και τις πρακτικές.

3. Ο δρόμος από εδώ κι εμπρός

Καταλαβαίνω ότι η μετάβαση από τα εθνικά συστήματα πληρωμών σε πανευρωπαϊκά αντιμετωπίζει αυτήν την περίοδο διάφορα εμπόδια. Ως εκ τούτου θα επιθυμούσα να υποβάλω μερικές ιδέες για να σπάσω αυτό το αδιέξοδο:

Καταρχάς μία SEPA για τους πολίτες πρέπει να επιτευχθεί από το 2008, προσφέροντας στους πολίτες και στις εμπορικές επιχειρήσεις την πιθανότητα να χρησιμοποιήσουν τα πανευρωπαϊκά όργανα και για εγχώριες επιχειρήσεις. Κατά συνέπεια, ένας πελάτης θα μπορούσε εξ ίσου καλά να χρησιμοποιήσει φόρμες και πρότυπα βασισμένα στα πρότυπα PEACH και για τις εθνικές πληρωμές. Οι πελάτες θα μπορούσαν να κάνουν όλες τις πληρωμές τους σε ευρώ, εγχώριες και διασυνοριακές, με ένα σχήμα από έναν τραπεζικό λογαριασμό. Αυτό θα μπορούσε να φέρει ιδιαίτερη μείωση κόστους, ειδικά για εταιρείες που πραγματοποιούν πληρωμές από και προς διάφορες χώρες της περιοχής του ευρώ και να επιτρέψει στο διαχειριστή διαθέσιμων της εταιρείας να στείλει όλες τις πληρωμές του σε ένα αρχείο και με μία ενιαία μορφή σε οποιαδήποτε τράπεζα για την εκτέλεση. Αυτό θα επέτρεπε την έννοια ενός ενιαίου τερματικού σταθμού διαχείρισης διαθέσιμων, στον οποίο οι πληροφορίες για όλες τις εισερχόμενες πληρωμές από τις 12 χώρες της περιοχής του ευρώ θα μπορούσαν να σταλούν σε ένα αρχείο με μία προκαθορισμένη μορφή περιεχομένου, επιτρέποντας την αυτόματη εκκαθάριση των συναλλαγών. Για πρώτη φορά, η απ' άκρη σε άκρη STP (straight-through επεξεργασία) θα γινόταν μια πραγματικότητα στην περιοχή του ευρώ. Ένα επιπλέον όφελος για τον εταιρικό πελάτη είναι ότι θα μπορεί να κατευθύνει τις πληρωμές του εύκολα προς οποιαδήποτε τράπεζα με μία ενιαία μορφή. Για τους απλούς πολίτες, η αμεσότερη επίδραση της

SEPA θα ήταν πιθανώς η αντικατάσταση των εθνικών καρτών με πανευρωπαϊκές, που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν εύκολα σχεδόν σε οποιοδήποτε κατάστημα ή ATM σε ολόκληρη την περιοχή του ευρώ.

Κατά τη διάρκεια μιας μεταβατικής περιόδου οι εθνικές υπηρεσίες, τα πρότυπα και τα όργανα θα μπορούσαν να συνυπάρξουν παράλληλα με τα πανευρωπαϊκά αντίστοιχά τους. Αυτό το σενάριο θα σήμαινε βαθμιαία αποδόμηση των σημερινών εμποδίων, που είναι βασισμένα στα συγκεκριμένα εθνικά πρότυπα και επιχειρησιακές πρακτικές και προστατεύουν αυτήν την περίοδο τις εθνικές υποδομές από τον εξωτερικό ανταγωνισμό. Δεδομένου ότι έχουμε ήδη μια υποδομή (STEP2) που είναι συμβατή με το PEACH, και μπορούμε να αναμένουμε κάποιες ακόμη μέχρι το 2008, οι τράπεζες μπορούν να εφαρμόσουν τη SEPA για τους πολίτες της περιοχής του ευρώ χωρίς σημαντικά προβλήματα. Υποθέτοντας ότι αυτό το σενάριο λειτουργεί, η EKT θα αισθανόταν πιο σίγουρη για την πλήρη ολοκλήρωση της SEPA από τις τράπεζες μέχρι το 2010, υπό τον όρο ότι οι πολίτες θα μπορούσαν να ωφεληθούν από το 2008.

Σαν παραλληλισμό θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ότι οι πολίτες έχουν ωφεληθεί από την ύπαρξη της SEPA για τα μετρητά, από την 1η Ιανουαρίου 2002, ακόμη κι αν υπάρχουν ακόμη εργασίες που θα πρέπει να γίνουν από τη μεριά των προσφερόμενων υπηρεσιών. Μόλις σημαντικοί πελάτες αρχίσουν να χρησιμοποιούν το Credemo και το PEDD για όλες τις πληρωμές τους, μια ουσιαστική μετάπτωση του όγκου αναμένεται στις υποδομές PEACH. Εντούτοις, εάν το Ευρωσύστημα δει ότι οι τράπεζες έχουν δυσκολίες στην εφαρμογή των πανευρωπαϊκών συστημάτων πληρωμών, η EKT θα πρέπει να προχωρήσει νομοθετικά, προκειμένου η SEPA να γίνει μια πραγματικότητα για τους πολίτες.

Αλλά και αυτό δεν θα ήταν αρκετό για

να πετύχουμε μία πλήρως αποτελεσματική SEPA, δεδομένου ότι οι τράπεζες θα είχαν ακόμη δύο παράλληλες υποδομές να υποστηρίζουν (εθνική και πανευρωπαϊκή). Επομένως η SEPA τελικά θα πρέπει να έχει ως ζητούμενο να καταργήσει τις περιττές εθνικές υποδομές ή να τις μετασχηματίσει σε PEACHes, το οποίο θα πρέπει να είναι ευκολότερο μόλις δοθεί στους πελάτες η επιλογή να χρησιμοποιούν και εγχώρια τα πανευρωπαϊκά όργανα. Εάν μετά την παρουσίαση των εθνικών σχεδίων μετάβασης έπρεπε να επανεξεταστεί η τελική προθεσμία για την ολοκλήρωση της μετάβασης, αυτό θα ήταν δυνατό μόνο υπό τον όρο ότι οι πελάτες δεν θα βλάπτονταν από αυτή την καθυστέρηση. Εντούτοις οποιαδήποτε αναβολή θα έπρεπε επίσης να συγκριθεί με τις δαπάνες που επιβάλλονται στην κοινωνία από την ύπαρξη και συντήρηση μιας παράλληλης, περιττής υποδομής με συνεχώς μειούμενους όγκους.

Από την άλλη πλευρά, η SEPA όσον αφορά τα θέματα υποδομής θα πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι τα τέλη του 2010, με την εξασφάλιση ότι:

- Το EPC έχει δεσμευτεί όσον αφορά την καταληκτική διαδικασία μετάβασης των εθνικών προτύπων, των επιχειρηματικών πρακτικών και των υποδομών σε εκείνα της περιοχής του ευρώ, μέχρι τα τέλη του 2010. Αυτό θα αφαιρούσε οποιαδήποτε αμφιβολία ότι υπάρχει ανάγκη για επενδύσεις στη μετάβαση σε πανευρωπαϊκά συστήματα πληρωμής και σε μια πανευρωπαϊκή υποδομή. Το EPC και οι εθνικές τραπεζικές κοινότητες θα πρέπει να επιλύσουν πώς θα γίνει πραγματικότητα αυτό.
- Οι εθνικές στρατηγικές μετάβασης στη SEPA αναπτύσσονται για να υποστηρίξουν το μετασχηματισμό των εθνικών υποδομών στις λύσεις PEACH. Μια συμφωνία σε επίπεδο EPC για τέτοια σενάρια πρέπει να συνοδεύεται από σαφή επικοινωνία του τελικού στόχου, όπως να μειώ-

σει τις δαπάνες, τουλάχιστον στο επίπεδο των αποδοτικότερων εθνικών συστημάτων σήμερα. Ως λογική συνέπεια της μετάβασης, οι αποφάσεις σχετικά με την επόμενη γενεά των εθνικών συστημάτων πρέπει να λαμβάνονται υπό το πρίσμα μιας πανευρωπαϊκής προοπτικής και αυτά να γίνουν συμβατά με το PEACH. Όταν ένας επενδυτικός κύκλος σε μια εθνική υποδομή τεμαχίζεται, δύο επιλογές πρέπει να εξετάζονται: Είτε να καταργηθεί είτε να μετασχηματιστεί σε PEACH. Εδώ οι ιδιοκτήτες των συστημάτων θα πρέπει να επιλέγουν μεταξύ των διαφορετικών λύσεων, οι οποίες θα υπηρετούν το συγκεκριμένο (εθνικό) σχέδιο μετάβασής τους.

4. Συμπεράσματα

Τελικά θα επιθυμούσα να τονίσω και πάλι ότι η EKT προτιμά την αυτορρύθμιση της αγοράς. Αναγνωρίζω ότι, για να επιτύχει η SEPA, είναι καλύτερο για το EPC να είναι στη θέση του οδηγού. Εσείς ως τραπεζίτες ξέρετε καλύτερα ποια πρότυπα και επιχειρησιακές πρακτικές θα οδηγούσαν στην αποδοτικότητα. Εντούτοις, ακόμη κι αν η αγορά ξέρει το καλύτερο, η καθολική εφαρμογή του δεν μπορεί να θεωρηθεί δεδομένη. Παραδείγματος χάριν, δεν είναι βέβαιο ότι τα πανευρωπαϊκά πρότυπα θα εφαρμοστούν από όλες τις τράπεζες της περιοχής του ευρώ, ειδικά εάν μεμονωμένες τράπεζες εμποδίσουν, καθαρά για δικό τους συμφέρον, την περιοχή του ευρώ από το να ωφεληθεί από τις απαραίτητες επενδύσεις. Επομένως η EKT θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά αν η αυτορρύθμιση λειτουργεί και πού έχει τους περιορισμούς της.

Μπορώ να σας βεβαιώσω ότι εμείς παίρνουμε σοβαρά την ευθύνη μας όσον αφορά την προώθηση της αποδοτικότητας

των συστημάτων πληρωμών. Για τους πολίτες και τις εταιρείες αυτό σημαίνει εξασφάλιση της πρόσβασης σε αποδοτικά πανευρωπαϊκά συστήματα πληρωμών, που να ικανοποιούν όλες τις σχετικές ανάγκες τους. Σημαίνει επίσης την πλήρη δυνατότητα ανάπτυξης οικονομιών κλίμακας, μέσω μιας ανταγωνιστικής πανευρωπαϊκής υποδομής για να επιτύχει η SEPA.

Η πλήρης ολοκλήρωση της SEPA θα μπορούσε να επιτευχθεί σε δύο βήματα. Η EKT αναμένει τη SEPA για τους πολίτες το 2008 και τη SEPA για τις εταιρείες το 2010. Αυτό θα ήταν ένα σημαντικό στοιχείο στην ολοκλήρωση των αγορών και θα συνέβαλε στην εξασφάλιση της επιτυχίας της ημερησίας διάταξης της Λισσαβόνας από το 2010. Επομένως η EKT θα επιθυμούσε να επιβεβαιώσει το EPC τη δέσμευσή του για τη Λευκή Βίβλο της SEPA, σε μια δεσμευτική επιστολή πρόθεσης που θα διευκρινίζει τι θα επιτευχθεί μέχρι το 2008 και το 2010, καθώς και να δηλώσει πώς σκοπεύει να φθάσει σε αυτούς τους στόχους. Η EKT θα απέδιδε ιδιαίτερη σημασία σε μια τέτοια δεσμευτική επιστολή πρόθεσης, εάν αυτή συνυπογραφόταν από τους CEOs όλων των τραπεζών της περιοχής του ευρώ, που επιθυμούν να υποστηρίξουν το EPC ενεργά, ως σημάδι της δέσμευσής τους για τη δημιουργία της SEPA.

